05/07/2019

“Ο άνθρωπος με σύνεση πρέπει να ρυθμίσει εκείνα πού συντελούν για την ευτυχία του στην αιωνιότητα”

/ Αγιορείτικα

Γέροντας Ιωσήφ Βατοπαιδινός († 2009)

Με τον τρόπο της μοναχικής μας διαγωγής είτε πρακτικής, είτε θεωρητικής, επιδιώκουμε να φθάσωμε στο ποθούμενο αποτέλεσμα. Και τούτο ποιό είναι; Ακριβώς, το να απεκδυθούμε τον παλαιό άνθρωπο πού είναι πάθη και επιθυμίες, καί, διά της Χάριτος, να ενδυθούμε τον νέο, τον «κατά Θεόν κτισθέντα» και να προκαλέσωμε την θεία Χάρι να έλθη μέσα μας. Όύ μόνον δέ, αλλά και αυτοί την

απαρχήν του Πνεύματος έχοντες και ημείς αυτοί έν εαυτοίς στενάζομεν υιοθεσίαν απεκδεχόμενοι, την απολύτρωσιν του σώματος ημών». Αυτός είναι ο σκοπός μας. Οι Πατέρες για να μας οδηγήσουν σ' αυτόν τον στόχο, μας έχουν δώσει διαφόρους τύπους και προγράμματα και τυπικές διατάξεις. Χρειάζεται μεγάλη προσοχή μήπως αυτές οι διατάξεις των προγραμμάτων πού έχομε, δεν τεθούν σε όρθή βάση, και γίνουν αυτές σκοπός και στόχος, χωρίς να είναι, και χάσουμε ετσι την πραγματικότητα. Γι΄αυτό χρειάζεται πολλή φιλοσοφία και προσοχή από μέρους μας.

Δύο πτυχές της δικής μας ζωής πού μεταχειριζόμαστε όπως τις ξέρουμε και τις ζούμε κάθε μέρα, είναι η πρακτική και θεωρητική μορφή. Η πρακτική συνίσταται στα σωματικά έργα τα όποια έχουν ως σκοπό να μαράνουν τα σκιρτήματα της διεφθαρμένης παρά φύσιν ζωής του ανθρώπου. «Η έγκειμένη επί τα πονηρά έκ νεότητος ημών διάνοια», συνεχώς, σαν ένας άλλος νόμος της βαρύτητος, τραβάει τον άνθρωπο έξω από τους ηθικούς νόμους και τον μεταφέρει στην κατάσταση εκείνη την οποία περιγράφει ο Δαβίδ, όπου «παρεσυνεβλήθησαν τοις κτήνεσιν τοις ανοήτοις και όμοιώθησαν αυτοίς». Εάν ο άνθρωπος επιτύχη στο θέμα της πρακτικής, τότε θα τεθή σε ενέργεια το δεύτερο θέμα, το πνευματικό, το θεωρητικό, πού ο νούς, ελεύθερος πλέον από την επίδραση της αιχμαλωσίας των αισθητών, θα στραφή προς την θεωρία του Θεού· θα έλευθερωθή από την δική του αιχμαλωσία της λήθης και αναισθησίας και θα αίσθανθή την μακαριότητα της μελλούσης ευτυχίας. «Εμνήσθην, γάρ φησί, του Θεού και ευφράνθην». Εάν μόνο η μνήμη του Θεού προκαλή ευφροσύνη, πόσο μάλλον η θεωρία Του! Για να γίνη όμως αυτό, όπως είπα, πρέπει να προηγηθούν εύτακτα και κανονικά οi σωματικές πράξεις, αυτό πού στην γλώσσα των Πατέρων μας λέγεται πρακτική.

Για να μιλήσωμε πιο αναλυτικά, η πρακτική επιτυγχάνεται με την υπακοή, τον σωματικό κόπο, την διακονία, πού όλα αυτά αποτελούν την σπονδυλική στήλη της, λεγομένης από την γλώσσα των Πατέρων μας, φιλοπονίας. Μαζί μ' αυτά ο αγωνιστής κρατάει και την περιεκτική εγκράτεια, την αγρυπνία και την προσευχή. Αυτά όλα μαζί ενωμένα, χωρίς να είναι ο σκοπός, οδηγούν στο ποθούμενο αποτέλεσμα, νεκρώνουν τις κτηνώδεις ορμές, τις παρά φύσιν κινήσεις, οι όποιες, όπως ερμήνευσα στην τράπεζα, είναι ο όρος της επιθυμίας μιας κτηνώδους καταστάσεως. Όπως ακριβώς στην φύση των ζώων δεν υπάρχει λογική, αλλά υπάρχει η όρμή. Το ζώο αισθάνεται μία ορμή πείνας η συνουσιασμού και ορμάει να την ικανοποIηση. Πολλές φορές ορμώντας να την ικανοποίηση του στοιχίζει την ζωή του. Δεν το υπολογίζει όμως αυτό, διότι δεν υπάρχει λογική. Υπάρχει η οιστρηλάτηση της ορμής. Αύτη η κατάσταση λέγεται κτηνώδης και παρά φύσιν, επειδή δεν έχει λογική να σταθή εκεί πού πρέπει, αλλά εκεί πού έκαστο πάθος, εκάστη επιθυμία το σπρώχνει.

Είναι αλήθεια ότι μετά την πτώση χάσαμε τον προσανατολισμό μας, ξεχάσαμε ότι είμαστε «κατ' εικόνα και ομοίωσιν Θεού» πλασμένοι· ότι εδώ στον κόσμο είμαστε εξόριστοι και εντός ολίγου θα φύγωμε και θα επανέλθωμε στους χώρους της αιωνιότητος· αλλά ποιας αιωνιότητος; Αιωνιότης υπάρχει και στις δύο πλευρές. Αίωνιότης υπάρχει εκεί πού είναι η ευτυχία και η ευδαιμονία με τον Θεό. Αίωνιότης υπάρχει όμως κι εκεί πού είναι η κόλαση και η συμβίωση με τον διάβολο. Επομένως, ο άνθρωπος με σύνεση πρέπει να ρυθμίση εκείνα πού συντελούν για την ευτυχία του στην αιωνιότητα. Και αυτά μας τα απεκάλυψε ο Θεός με διαφόρους τρόπους, όπως βρίσκουμε στην Γραφή. Παλαιότερα μέν, διά των αγίων ανθρώπων, τών Προφητών, μεταγενέστερα δέ, διά του θριάμβου της ασύγκριτου Του ευσπλαχνίας, με την επιδημία του ενός προσώπου της μακάριας Τριάδος, «του Υιού και Λόγου του Θεού», ο όποιος εξεδήλωσε την παναγάπη Του, ειδικά προς τον άνθρωπο. Μας επισκέφθηκε όχι απλώς για να μας παρηγόρηση, αλλά φόρεσε την δική μας φύση, κοινώνησε με όλες τις αδυναμίες και ταλαιπωρίες της φύσεως μας, έκτος της αμαρτίας. Μας μίλησε προσωπικά και μας έδειξε πρακτικά τον τρόπο της επιστροφής από τα έργα του θανάτου στα έργα της ζωής. Αυτά όλα τα κατέχομε από την αποκάλυψη. Δεν είναι θεωρίες αφηρημένες· δεν είναι συμπεράσματα της ανθρωπινής γνώσεως, τα όποια οι άνθρωποι κάθε μέρα λέγουν και την επομένη τα ανατρέπουν. Εδώ δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Ήλθε «ο της μεγάλης βουλής Άγγελος» και μας μίλησε προσωπικά! Μόνο μας μίλησε; Μπήκε μπρος και μας χάραξε τον δρόμο- τώρα, και με κλειστά τα μάτια, ο δρόμος είναι πλέον ανοικτός.

Όποιος θέλει να ανέβη στην ζωή, θ' ανέβη πατώντας πάνω στα ίχνη «τα

ημαγμένα» του αρχηγού της σωτηρίας μας και δεν πρόκειται να προσκόψη πουθενά.

Με αυτό το νόημα συνεχίζουμε τον αγώνα και δεν μας ενδιαφέρει, εάν μέσα στις τυπικές μας διατάξεις, μέσα στα εκκλησιαστικά μας τυπικά και τις παραδόσεις, υπάρχει κάτι πού δεν το συλλαμβάνομε με την πεπερασμένη μας γνώση. Είναι τόσο σαφής η παράδοση της αποκαλύψεως, πού είναι και ηλίου φαεινότερη. Βαδίζοντες «διά πίστεως» και όχι «διά συγκρίσεως και είδους», επιτυγχάνουμε την επίσκεψη της Χάριτος του Θεού. Θυμάστε σήμερα τί διαβάσαμε στο ευαγγέλιο; «Εκατοντάρχου τινός, ήσθένει ο δούλος», τον όποιο πολύ αγαπούσε και σεβόταν και έμαθε περί του Ιησού, και έβαλε μεσίτες να παρακαλέσουν τον Δεσπότη Χριστό να του θεραπεύση αυτόν πού τόσο αγαπούσε, γιατί του ήταν χρήσιμος. Και ο Κύριος μας, ο καρδιο-γνώστης πού ξέρει τα πάντα χωρίς να του τα πουν, ξεκίνησε να πάει αν και ήξερε τελικά ότι δεν θα φθάση εκεί, αλλά για να αποδείξη την δύναμη της πίστεως. Και όταν έμαθε ο έκατόνταρχος, πού δεν ήταν Ιουδαίος, αλλά εθνικός, ότι πηγαίνει ο δάσκαλος στο σπίτι του να θερα¬πεύση τον δούλο του, αισθάνθηκε την ταπεινότητα του, διότι αυτός πίστεψε σωστά, όχι σαν τους Ιουδαίους πού ποτέ δεν επίστεψαν, και είπε: «Πώς είναι δυνατόν να μπή στο σπίτι μου ένας τέτοιος μεγάλος, αφού εγώ είμαι ένας άνθρωπος αμαρτωλός;» Παρ’ όλο πού ήταν τόσο δίκαιος και έκανε τόσες αγαθοεργίες. «Δεν είναι ανάγκη να κάνη τον κόπο να έρθη. Αυτός δεν μπορεί παρά να είναι Θεός. Εφ’ όσον είναι Θεός, πώς θα μπή στο σπίτι μου; Και από δώ πού βρίσκεται μπορεί να τον θεραπεύση. Αφού είναι Θεός, είναι εξουσιαστής του παντός». Και άρχισε να φέρη σχετικά παραδείγματα και να λέη: «Κύριε μου, έχω κατανοήσει πέρα για πέρα ότι εσύ είσαι Θεός, και έχεις εξουσία, όπως έχω εγώ πού είμαι έκατόνταρχος και διατάζω τους στρατιώτες μου και άκούουν. Λέω στους υπηρέτες μου και υπηρετούν πόσο μάλλον εσύ πού είσαι Θεός εάν προστάξης την ζωή, δεν θα έρθη;» Και όταν το άκουσε ο Ιησούς, θαύμασε· στράφηκε πίσω και είπε στους άλλους: Όυτε μέσα στους Εβραίους, για τους οποίους επεδήμησα, δεν βρήκα τέτοια πίστη». Μ’ αυτήν ακριβώς την πίστη και εμείς βαδίζομε. Γι’ αυτό ακριβώς και «ο δίκαιος έκ πίστεως ζήσεται». Δεν βαδίζομε δι’ είδους. «Γιατί να μού πουν να κάνω υπακοή; Γιατί να με βάλουν να κάνω αγρυπνία; Γιατί να μού επιβάλουν νηστεία;». Πρέπει πάντοτε να έχωμεν ύπ’ όψιν μας ότι διά πίστεως ακολουθούμε την παράδοση των Πατέρων και της Εκκλησίας και πίσω από την πίστη μας θα μας δοθή το βραβείο της σωτηρίας. Βαδίζομε «διά πίστεως και όχι δι’ είδους». Είδος σημαίνει την απόδειξη, το θαύμα. Άλλά το θαύμα λέει ο Παύλος, είναι για τους απίστους και όχι για τους πιστούς.

Όταν ο Ιησούς μας μετά την ανάσταση Τον συνάντησε τον Απόστολο Θωμά, πού έδειχνε μια μορφή απιστίας στην ανάσταση Του, του τόνισε. «Μακάριοι οι μη ιδόντες και πιστεύσαντες». Τούτο το γεγονός σαφώς δείχνει ότι η πίστη είναι

ανωτέρα της αποδείξεως. Και εμείς ακριβώς «διά πίστεως» βαδίζουμε. Δεν ερευνούμε γιατί η Εκκλησία μας, γιατί η παράδοση μας, γιατί οι Πατέρες μας, μας έχουν χαράξει ένα πρόγραμμα. Εφ’ όσον το θέλει αυτό ο Θεός, για μας είναι πλέον εντολή. Εμείς δεν ζούμε για κανέναν άλλο σκοπό σ’ αυτή την φυλακή της ζωής αυτής, αλλά στενάζομε κάθε μέρα στο πότε να σπάσουν τα τείχη και να βγούμε από το σκότος της φυλακής αυτής και να μεταφερθούμε στην αιωνιότητα, εκεί πού είναι το κέντρο της αγάπης μας και οι δούλοι Του, και οι φίλοι Του, και οι δικοί μας προστάτες Άγιοι. «Και γάρ έν τούτω στενάζομεν, το οίκητήριον ημών το έξ ουρανού επενδύσασθε επιποθούντες, εί γε και ένδυσάμενοι ού γυμνοί εύρεθησόμεθα. Και γάρ οι όντες έν τω σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι έφ’ ω ού θέλομεν έκδύσασθαι, άλλ’ επενδύσασθαι, ίνα καταποθή το ύνητόν ύπό της ζωής». Δεν ερευνούμε στο γιατί μας είπαν να κάνωμεν μια διακονία, η να τηρήσωμε μιάν εντολή, επειδή ακριβώς προέρχεται από τον Ιησού μας. Αγαπώντες Αυτόν, ανταποκρινόμενοι στην δική Του αγάπη με τις πτωχές και μικρές μας δυνάμεις, ένα μόνο έχομε να δείξωμε. Να τηρήσωμε «τούς λόγους των χειλέων» Του καί, αν είναι τρόπος ακόμα, γι’ Αυτόν να «φυλάξωμεν οδούς σκληρός», όπως αναφέρει ο Προφήτης.

Γι’ αυτό όλοι μας με πίστη, χωρίς έρευνες, να ακολουθούμε την εκκλησιαστική μας παράδοση. Όχι γιατί αυτή τούτη η παράδοση θα μας χαρίση την σωτηρία. Την σωτηρία θα μας την δώση Εκείνος πού έδωσε τον νόμο. Εκείνος πού ίδρυσε την Εκκλησία. Εκείνος πού έδωσε τις εντολές. Και όταν τις φυλάξωμε, δεν είναι μακρυά η επιτυχία. «Ιδού ο ερχόμενος ήξει», και τότε κάθε ένας μας θ’ άκούση, «εύ δούλε, αγαθέ και πιστέ, εισελθε είς την χαρά του Κυρίου σου». Αμήν.